ས་ལམས་རིག་པ།

2 འཛིན་རིམ་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་སློབ་དེབ།

2

དང་པོ། ནམ་ཟླ་ངོ་སྤྲོད།
Introduction of Climate.

ནམ་ཟླ་ནི་དུས་ཡུན་རིང་པོ་(ལོ་ངོ་སུམ་ཅུ་ལྷག)ཞིག་ལ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་
གནམ་གཤིས་ཀྱི་འགྱུར་ལྡོག་ལ་ཟེར།
གནམ་གཤིས་(Weather)ནི། དུས་ཡུན་ཐུང་ངུ་(ཉིན་རེ)ཞིག་ལ་གཞི་རྒྱ་ཆུང་བའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་
བའི་རླུང་ཁམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་ཟེར། གནམ་གཤིས་དང་ནམ་ཟླའི་འགྱུར་ལྡོག་ནི་དྲོད་ཚད་(Temperature) དང་། རླུང་ཁམས་ཀྱི་གནོན་ཤགས།(Atmospheric Pressure) ལྷགས་པ།(Wind) བཞའ་ཚན།(Humidity)རླངས་གཟུགས་གཤེར་འགྱུར་རམ་ཆར་ཆུ་འབབ་ཚད་(Precipitation)བཅས་ལ་རག་ལས་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཅིག་པ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་དུས་རྒྱུན་ཉིན་རེའི་གནམ་གཤིས་ལའང་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེར་གཟའ་འཁོར་ཁ་ཤས་དང་ཟླ་བ་ཁ་ཤས་རིང་གི་གནམ་གཤིས་གནས་ཚུལ་ལ་ཚ་གྲང་(Cool or Hot)དང། དྭངས་འཐིབ།(Cloudy or Bright) སྐམ་གཤེར།(Wet or dry)འཇམ་འཚུབ་ (Windy or Calm)སོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཐུན་མོང་རང་བཞིན་ཁ་ཤས་ཀྱང་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་ཟླ་བ་རེའི་རླུང་ཁམས་འགྱུར་ལྡོག་གི་གནས་ཚུལ་ལ་གཞིགས་ཏེ་ལོ་ཧྲིལ་པོ་གཅིག་གི་དུས་ཡུན་དེ་དབྱར་དང། དགུན་ཁ་དང། སྟོན་ཀ་དང། དཔྱིད་ཀ་བཅས་དུས་ཚིགས་(Season)མི་འདྲ་བར་དབྱེ་བ་ཕྱེས་ཡོད།

གཉིས་པ། ནམ་ཟླར་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོ།
(Major controls of Climate)

སའི་གོ་ལའི་ཟུར་ངོས་གཞུ་དབྱིབས་སུ་གྲུབ་ཡོད་པས། འཕྲེད་ཐིག་གི་རིམ་པ་སོ་སོར་ཉི་འོད་འཕོག་
ཚད་མི་འདྲ། དེར་བརྟེན་ཐིག་དམར་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་བྱང་སྣེ་གླིང་དང་ལྷོ་སྣེ་གླིང་གི་ཕྱོགས་སུ་ཅི་ཙམ་

གནམ་གཤིས་དང་ནམ་ཟླའི་འགྱུར་ལྡོག་ལ་དབྱེ་ཞིབ་ལེགས་པོ་བྱས་ཏེ། འཛམ་གླིང་གི་ཁྱོན་འདི་ནམ་ཟླ་མི་འདྲ་བའི་
ས་ཁུལ་མང་པོར་དབྱེ་བ་ཕྱེས་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ནམ་ཟླ་ནི་ནམ་ཟླའི་རིགས་གང་ལ་གཏོགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་
མཚན་ཅི་ཡིན་ཤེས་སམ།

བསམ་བློ་ཐོངས།

སློབ་ཚན་དང་པོ། ནམ་ཟླ།

ས་ཁམས་རིག་པ། 3

3

སོང་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་མཁའ་དབུགས་ཀྱི་དྲོད་ཚད་ཇེ་དམའ་ཡིན། སྤྱིར་ས་བབ་མཐོ་སར་སོང་ཚེ། རླུང་ཁམས་ཀྱི་མཁའ་དབུགས་(སྟུག་ཚད་)ཇེ་ཆུང་(ཉུང་)དང་དྲོད་ཚད་ཀྱང་ཇེ་དམའ་རུ་འགྲོ་ངེས། རི་མཐོ་སར་དབྱར་དུས་གནམ་གཤིས་བསིལ་མོ་ཡོད་དོན་ཡང་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལ་ཐུག་ཡོད། ས་ཁུལ་ཅིག་གི་རླུང་ཁམས་ཀྱི་གནོན་ཤགས་དང་ལྷགས་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་ནི། ས་ཁུལ་དེ་ཆགས་སའི་འཕྲེད་ཐིག་གི་ཚད་དང་ས་བབ་མཐོ་ཚད་ལ་རག་ལས་ཡོད། དེར་བརྟེན། དེས་གནམ་གཤིས་ཀྱི་དྲོད་ཚད་དང་ཆར་བ་འབབ་ཚད་ལ་ཤགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་མཚོ་ཡིས་ནམ་ཟླའི་དྲོད་ཚད་སྙོམས་པོ་ཡོང་བར་མཐུན་འགྱུར་མི་དམན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མཚོ་དང་ཁ་ཐག་རིང་ན་གནམ་གཤིས་དྲོད་ཚད་མི་སྙོམས་པ་ཚོར་ཐུབ་(མཚོ་དང་ཁ་ཐག་རིང་བའི་ས་ཁུལ་དུ་དབྱར་དུས་གནམ་གཤིས་ཧ་ཅང་དྲོ་བ་དང་དགུན་དུས་གནམ་གཤིས་ཧ་ཅང་གྲང་མོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རེད།)པ་དང་། དེ་ལ་སྐམ་སའི་ཁུལ་གྱི་གནམ་གཤིས་ཀྱང་བརྗོད། རྒྱ་མཚོའི་རླབས་རྒྱུན་གྱིས་མཚོ་འགྲམ་གྱི་ལྷགས་རླུང་དང་སྡེབས་ཏེ་མཚོ་རྒྱུད་ཀྱི་ནམ་ཟླ་ལ་ཤགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། སྐབས་རེར་མཚོ་རྒྱུད་ཀྱི་རླབས་རྒྱུན་དྲོན་པོ་ཡིན་པ་དང་། སྐབས་རེར་གྲང་མོ་ཡིན་པས། མཚོ་འགྲམ་གྱི་ལྷགས་རླུང་ལའང་རླབས་རྒྱུན་གྱི་དྲོ་གྲང་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ།། ས་ངོས་མཐོ་དམའ་སྒང་གཤོངས་ཀྱིས་ཀྱང་ས་ཁུལ་ཅིག་གི་ནམ་ཟླའི་འགྱུར་ལྡོག་ལ་ཤགས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་དེ། མཐོ་ཞིང་གཟར་བའི་རི་རྒྱུད་ཀྱིས་ལྷགས་རླུང་(ཚ་པོའམ་གྲང་མོའ་)གི་རྒྱུ་ལམ་འགོག་གི་ ིཡོད། གལ་ཏེ་ཆར་ཆུ་འཛིན་པའི་ལྷགས་རླུང་རྒྱུ་ལམ་གྱི་རི་རྒྱུད་ཧ་ཅང་མཐོན་པོ་ཡོད་ཚེ། དེས་ལྷགས་རླུང་གི་རྒྱུ་ལམ་བཅད་དེ་ལྷགས་རླུང་རྒྱུ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་ངོས་སུ་ཆར་ཆུ་འབབ་པའི་ (རླངས་གཟུགས་གཤེར་འགྱུར་འབྱུང་བའི་) རྐྱེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། ལྷགས་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་དང་བྲལ་བའི་རི་ངོགས་སྐམ་པོར་གནས་ཀྱི་ཡོད།

གསུམ་པ། ནམ་ཟླ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་གཙོ་བོ་ཁག ༼ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།༽

(Climate Zones)

སྤྱིར་ནམ་ཟླ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་གཙོ་བོ་ལྔ་རུ་ཕྱེས་ཡོད་པ་ནི། ཚ་བ་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ་དང་། སྐམ་ཤེས་ཆེ་
བའི་ནམ་ཟླ། ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་གྱི་ནམ་ཟླ། ཚ་བ་ཆུང་བའི་ནམ་ཟླ། གླིང་སྣེའི་ནམ་ཟླ་བཅས་ཡིན་ལ། དེ་དག་སོ་སོར་ཡང་ནང་གསེས་མི་འདྲ་བར་ཕྱེས་ཡོད་དེ། དང་པོ། ཚ་བ་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ་ལ་བརླན་ཤས་ཆེ་བའི་ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ་དང་། ཚ་ཁུལ་གྱི་ཆར་དུས་ནམ་ཟླ། ཚ་ཁུལ་གྱི་སྐམ་བརླན་གཉིས་ལྡན་གྱི་ནམ་ཟླ་བཅས་ཡོད། གཉིས་པ།

འཕྲེད་ཐིག (Latitude)
ས་བབ།(Altitude)

རླུང་ཁམས་ཀྱི་གནོན་ཤགས་དང་ལྷགས་རླུང་གི་རྒྱུ་བ།(Pressuer and Wind System) མཚོ་ཁུལ་དང་རྒྱང་ཐག་ཉེ་རིང་།(Distance from The Sea) རྒྱ་མཚོའི་རླབས་རྒྱུན།(Ocean Currents)
ས་ངོས་མཐོ་དམའ་སྒང་གཤོངས།(Relief Features)

༡༽
༢༽
༣༽
༤༽
༥༽
༦༽

ནམ་ཟླའི་འགྱུར་ལྡོག་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་དྲུག་ནི།

4 འཛིན་རིམ་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་སློབ་དེབ།

4

སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ་ལ་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླའམ་བྱེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ་དང་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་རྩྭ་ཐང་གི་ནམ་ཟླའམ་རྩྭ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ་བཅས་ཡོད། གསུམ་པ། ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་གྱི་ནམ་ཟླ་ལ་ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་ཁུལ་གྱི་དབྱར་དུས་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ་དང་། ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་ཁུལ་གྱི་གཞའ་ཚན་ལྡན་པའི་ནམ་ཟླ། མཚོ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླའམ་དྲོ་གྲང་རན་པའི་མཚོ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ་བཅས་ཡོད། བཞི་པ། ཚ་བ་ཆུང་བའི་ནམ་ཟླ་ལ་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་དགུན་ཁ་དང་། སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་དབྱར་ཁ། བརླན་གཤེར་ཆེ་བའི་དུས་ཚིགས་བཅས་ཡོད། ལྔ་པ། གླིང་སྣེའི་ནམ་ཟླ་ལ་གླིང་སྣེའི་བདེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ་དང་འཁྱགས་རོམ་གྱིས་བཏུམས་པའི་ནམ་ཟླ་བཅས་ཡོད།

ཀ༽ ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླའམ་ཚ་བ་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ།
(GROUP A: Tropical/megathermal climates)

ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ་ནི། ཐིག་དམར་ནས་བྱང་དང་ལྷོ་ཡི་ཕྱོགས་སོ་སོར་འཕྲེད་ཐིག་གི་ཚད་15oནས་25o བར་གྱི་ས་ཁུལ་དུ་ཁྱབ་ཡོད། ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་ལོ་ཧྲིལ་པོའ་ཆ་སྙོམས་དྲོད་ཚད་ ི 18o

ལས་བརྒལ་ཡོད་
ལ། ལོ་རེའི་ཆར་ཆུ་འབབ་ཚད་1500 mm ལས་མང་བ་ཡོད། དེ་ཡང་དུས་ཚིགས་སོ་སོར་ཆར་བ་འབབ་ཁུལ་ལ་གཞིགས་ཏེ་ནགས་ཚལ་སྟུག་ཅིང་འབབ་ཞོད་ཆེ་བའི་ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ་དང་། ཚ་ཁུལ་གྱི་ཆར་དུས་ནམ་ཟླ། ཚ་ཁུལ་གྱི་སྐམ་བརླན་གཉིས་ལྡན་གྱི་ནམ་ཟླ་བཅས་ནང་གསེས་ཚན་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེས་ཡོད།

༡) ཚ་བ་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ།
བརླན་ཤས་ཆེ་བའི་ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ།
ཚ་ཁུལ་གྱི་སྐམ་བརླན་གཉིས་ལྡན་གྱི་ནམ་ཟླ།

༢) སྐམ་ཤེས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ།
སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ།
སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་རྩྭ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ།

༣) ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་གྱི་ནམ་ཟླ།

གཞའ་ཚན་ལྡན་པའིནམ་ཟླ།
མཚོ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ།

དབྱར་དུས་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ།

༥) གླིང་སྣེའི་ནམ་ཟླ།

འཁྱགས་རོམ་གྱིས་བཏུམས་པའི་ནམ་ཟླ།

གླིང་སྣེའི་བདེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ།

༤) ཚ་བ་ཆུང་བའི་ནམ་ཟླ།

དགུན་དུས་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ།

བརླན་གཤེར་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ།

ཞི་བདེ་རྒྱ་མཚོ། ཞི་བདེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ།

རྒྱ་གར་རྒྱ་མཚོ།

བྱང་འཁྱགས་རོམ་རྒྱ་མཚོ།

ནུབ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ།

ཐིག་དམར། ཐིག་དམར།

བྱང་ཨ་རི་གླིང་ཆེན།

ལྷོ་ཨ་རི་གླིང་ཆེན།

ཨ་ཧྥེ་རི་ཁ་གླིང་ཆེན།

ཡུ་རོབ་གླིང་ཆེན། ཨེ་ཤི་ཡ་གླིང་ཆེན།

ལྷོ་སྣེ་གླིང་ཆེན།

ཨསྟྲེ་ལི་ཡ་གླིང་ཆེན།

དཔེ་རིས། ༡་༡ ནམ་ཟླ་མི་འདྲ་བའི་ས་ཁུལ་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ས་ཁྲ།

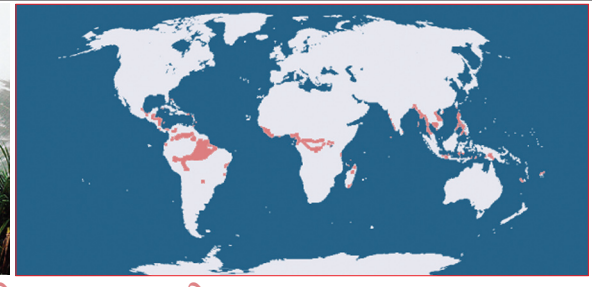

ས་ཁམས་རིག་པ། 5

5

༡) བརླན་ཤས་ཆེ་བའི་ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ།
(Af or tropical wet)

བརླན་ཤས་ཆེ་བའི་ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ་ནི། ལོ་ཧྲིལ་པོར་ཆར་ཆུ་རྒྱུན་མར་འབབ་པའི་ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ་
ཞིག་ཡིན། ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་གྱི་ཟླ་རེའི་དྲོད་ཚད་མི་འདྲ་བས། མཚམས་རེར་དྲོད་ཚད་3oལས་ཆུང་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ས་ངོས་སུ་ཚ་དྲོད་རྒྱས་ཤགས་ཆེ་བ་དང་གཞའ་ཚན་འཁོར་ཚད་མཐོ་བས། ཕལ་ཆེར་ཉིན་རྟག་པར་ཉིན་གུང་ཡོལ་མཚམས་ནས་ཆར་སྤྲིན་སྟུག་པོ་འཐིབ་ཀྱིན་ཡོད། དུས་རྒྱུན་ཉིན་མོའ་དྲོད་ཚད་ ི 32o

དང་

མཚན་མོའ་ཆ་སྙོམས་དྲོད་ཚད་ ི 22oཡིན།

༢) ཚ་ཁུལ་གྱི་ཆར་དུས་ནམ་ཟླ།
(Tropical monsoon climate)

ཚ་ཁུལ་གྱི་ཆར་དུས་ནམ་ཟླའི་ཆར་བ་འབབ་ཚད་ནི། སྐབས་རེ་བརླན་ཤས་ཆེ་བའི་ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་
ཟླའི་ཆར་བ་འབབ་ཚད་དང་མཚུངས་ལ་སྐབས་འགར་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེ་བ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཚ་བ་ཆེས་ཆེ་བའི་ཟླ་བདུན་པ་ནས་དགུ་པའི་བར་ཆར་ཆུ་མང་ཤོས་འབབ་ཀྱི་ཡོད་ལ། སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་དུས་ཚིགས་སུ་ཆར་བ་ཧ་ཅང་ཉུང་ངུ་ཞིག་ལས་འབབ་ཀྱི་མེད།

༣) ཚ་ཁུལ་གྱི་སྐམ་བརླན་གཉིས་ལྡན་གྱི་ནམ་ཟླ།
(Tropical wet and dry or savanna climate)

ཚ་ཁུལ་གྱི་སྐམ་བརླན་གཉིས་ལྡན་གྱི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་དགུན་དུས་སྐམ་ཤས་ཆེ་ལ། དབྱར་དུས་

དཔེ་རིས། ༡་༣ ཚ་ཁུལ་གྱི་ཆར་དུས་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

དཔེ་རིས། ༡་༢ བརླན་ཤས་ཆེ་བའི་ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

6 འཛིན་རིམ་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་སློབ་དེབ།

6

བརླན་ཤས་ཆེ་བ་ཡོད། དབྱར་དུས་བརླན་ཤས་ཆེ་བའི་དུས་ཚིགས་སུ་རྒྱུན་གཏན་གྱི་ཆར་ཆུ་འབབ་ཚད་1000 mm ཡིན།

ཁ།༽ སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ།
[GROUP B: Dry (arid and semiarid) climates]

སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླའི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི། གཤེར་གཟུགས་རླངས་པའི་ངོ་བོར་མི་གནས་པར་
རིང་མིན་སྐམ་ནས་ཡལ་འགྲོ་བ་དེ་ཡིན། འདི་ལྟ་བུའི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ་ནི་རི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་འཕྲེད་ཐིག་བར་མའི་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྐམ་སའི་མངའ་ཁུལ་ཏེ། ཐིག་དམར་ནས་ལྷོ་དང་བྱང་གི་ཕྱོགས་སུ་འཕྲེད་ཐིག་གི་ཚད་20o

ནས་35oབར་ཡིན།

༡) སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ།
[BW - dry arid (desert)]

འཛམ་གླིང་ས་ཁྱོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་12% ནི། སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླའམ་བྱེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ་
འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་གཏོགས། ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་མང་ཆེ་བར་སྐམ་སྐྱེས་རྩི་ཤིང་རིགས་ཕོན་ཆེན་སྐྱེས་ཡོད།

དཔེ་རིས། ༡་༤ ཚ་ཁུལ་གྱི་སྐམ་བརླན་གཉིས་ལྡན་གྱི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

དཔེ་རིས། ༡་༥ སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

ས་ཁམས་རིག་པ། 7

7

༢) སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་རྩྭ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ།
[BS - dry semiarid (steppe)]

འཛམ་གླིང་ས་ཁྱོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་14% ནི། སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་རྩྭ་ཐང་གི་ནམ་ཟླའམ་རྩྭ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ་
འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་གཏོགས། ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་ལ་བྱེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ་ལས་ཆར་ཆུ་འབབ་ཚད་ཅུང་ལེགས།

ག༽ ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་གྱི་ནམ་ཟླ།
(GROUP C: Temperate/mesothermal climates) or Moist Subtropical Mid-Latitude Climates (C)

ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་གྱི་ནམ་ཟླ་ནི། དབྱར་དུས་དྲོ་ལ་གཞའ་ཚན་ལྡན་པ་དང་། དགུན་དུས་དྲོ་གྲང་སྙོམས་
པའི་ནམ་ཟླ་ཞིག་ཡིན། ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་ནི་འཕྲེད་ཐིག་གི་ཚད་30o

ནས་50o

བར་ཡིན་པ་དང། གཙོ་བོ་
གླིང་ཆེན་(སྐམ་སའི་ཁུལ་)མང་ཆེ་བའི་ཤར་དང་ནུབ་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་སུ་ཁེལ་ཡོད། ནམ་ཟླ་དེར་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་གཙོ་བོ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་ཁུལ་གྱི་དབྱར་དུས་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ་དང་། ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་ཁུལ་གྱི་གཞའ་ཚན་ལྡན་པའི་ནམ་ཟླ། དྲོ་གྲང་རན་པའི་མཚོ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ་བཅས་ཡིན།

༡) ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་ཁུལ་གྱི་དབྱར་དུས་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ།
(Dry-summer subtropical or Mediterranean climates)

ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་ཆར་བ་འབབ་པའི་དུས་ཚིགས་གཙོ་བོ་ནི་དགུན་ཁ་ཡིན་པ་དང་། དབྱར་
དུས་ཟླ་བ་ལྔ་ཙམ་གྱི་རིང་གནམ་གཤིས་ཧ་ཅང་སྐམ་པོ་ཡིན། བྱང་ཨ་རི་དང་ཁཱ་ལི་ཧྥོར་ནི་ཡའི་མངའ་ཁོངས་ཚང་མ་ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་གཏོགས།

དཔེ་རིས། ༡་༦ སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་རྩྭ་ཐང་གི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

དཔེ་རིས། ༡་༧ ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་ཁུལ་གྱི་དབྱར་དུས་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

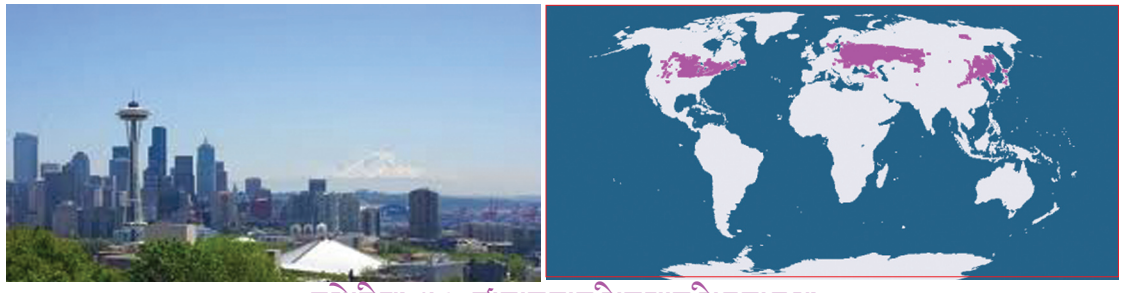

8 འཛིན་རིམ་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་སློབ་དེབ།

8

༢) ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་ཁུལ་གྱི་གཞའ་ཚན་ལྡན་པའི་ནམ་ཟླ།
(Humid subtropical climates)

ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་དབྱར་དུས་ཚ་བ་དང་གཞའ་ཚན་ཆེ་ལ། དྲག་ཆར་བསྟུད་མར་འབབ་ཀྱི་
ཡོད། དགུན་དུས་ཚ་དྲོད་སྙོམས་ལ་འཕྲེད་ཐིག་བར་མའི་ཁྱབ་ཁུལ་གྱི་རླུང་འཚུབ་(Mid-Latitude-Cyclone) བསྐྱེད་པའི་ཆར་བ་འབབ་ཀྱི་ཡོད། ཨ་རིའི་ལྷོ་ཤར་ས་ཁུལ་ནི་ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་གྱི་དཔེ་མཚོན་དུ་བགྲང་འོས།

༣) མཚོ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླའམ་དྲོ་གྲང་རན་པའི་མཚོ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ།
(Maritime Temperate climates or Oceanic climates)

ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་ནི་སྐམ་སའི་ལྷོ་ངོས་ཀྱི་མཚོ་རྒྱུད་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིར་དབྱར་གྱི་དུས་སུ་གཞའ་
ཚན་ལྡན་ལ་དུས་ཡུན་ཐུང་ངུ་ཞིག་གི་རིང་སྐམ་ཤས་ཅུང་ཆེ། འཕྲེད་ཐིག་བར་མའི་ཁྱབ་ཁུལ་གྱི་རླུང་འཚུབ་བསྟུད་མར་རྒྱག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚ་དྲོད་སྙོམས་པའི་དགུན་དུས་སུ་འབབ་ཞོད་ཧ་ཅང་ཆེ།

ང་།༽ ཚ་བ་ཆུང་བའི་ནམ་ཟླ།
(GROUP D: Continental/microthermal climate) or Moist Continental Mid-latitude Climates (D)

ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་དབྱར་དུས་བསིལ་དྲོད་ལྡན་ལ་དགུན་དུས་གྲང་མོ་ཡིན། ཚ་དྲོད་ཆེ་ཤོས་

དཔེ་རིས། ༡་༨ ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་ཁུལ་གྱི་གཞའ་ཚན་ལྡན་པའི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

དཔེ་རིས། ༡་༩ ཚ་བ་ཆུང་བའི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

ས་ཁམས་རིག་པ། 9

9

སྐབས་ཀྱི་ཆ་སྙོམས་དྲོད་ཚད་ནི་10o

ལས་མཐོ་བ་དང་། གྲང་ཤོས་སྐབས་ཀྱི་ཆ་སྙོམས་དྲོད་ཚད་ནི་-3o

ལས་ཆུང་

བ་ཡིན། དགུན་དུས་གླིང་སྣེའམ་བྱང་སྣེ་གླིང་གི་གྲང་རླུང་ལྡིང་ལ། བུ་ཡུག་དང་རླུང་འཚུབ་ཧ་ཅང་ཆེ། དེ་ནི་ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་གྱི་ནམ་ཟླ་བཞིན། སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་དགུན་ཁ་དང་། སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་དབྱར་ཁ། བརླན་གཤེར་ཆེ་བའི་དུས་ཚིགས་བཅས་ནང་གསེས་གསུམ་དུ་ཕྱེས་ཡོད།

ཅ།༽ གླིང་སྣེའི་ནམ་ཟླ།
(GROUP E: Polar climates)

ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་ལོ་ཧྲིལ་པོར་གནམ་གཤིས་གྲང་མོ་ཡིན་པ་དང་། གནམ་གཤིས་ཧ་ཅང་དྲོ་

བའི་སྐབས་སུའང་དྲོད་ཚད་10o

ལས་ཆུང་བ་ཡོད། གླིང་སྣེའི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ་ནི་བྱང་ཨ་རིའི་བྱང་ཕྱོགས་
མཚོ་རྒྱུད་དང་། ཡུ་རོབ། ཨེ་ཤི་ཡ། གྷ་རཻན་ལན་ཌའི་སྐམ་སའི་ཁུལ། ལྷོ་སྣེ་གླིང་བཅས་ཡིན། ནམ་ཟླ་འདི་ལའང་གླིང་སྣེའི་བདེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ་དང་། ཁྱགས་རོམ་གྱིས་བཏུམས་པའི་ནམ་ཟླ་བཅས་དབྱེ་བ་གཉིས་ཕྱེས་ཡོད།

༡) གླིང་སྣེའི་བདེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླ།
(Tundra climate) or (ET or polar tundra)

ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་ལོ་ཧྲིལ་བོར་ཟབ་ཚད་མི་ཊར་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད་པའི་ས་གཏིང་འཁྱགས་པས་
བསྡམས་ཡོད་པས། དེར་སྐྱེ་བའི་རྩི་ཤིང་རིགས་གཙོ་བོ་ནི་ཤ་བལ་དང་། སྡོང་ཐུང་། ཐར་ཐོར་དུ་སྐྱེས་པའི་རྩྭ་ལྡུམ་སོགས་ཡིན།

དཔེ་རིས། ༡་༡༠ གླིང་སྣེའི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

དཔེ་རིས། ༡་༡༡ གླིང་སྣེའི་བདེ་ཐང་གི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

10 འཛིན་རིམ་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་སློབ་དེབ།

10

༢) འཁྱགས་རོམ་གྱིས་བཏུམས་པའི་ནམ་ཟླ།
(Ice Cap climate) or (EF or polar ice caps)

ནམ་ཟླ་འདིའི་ཁྱབ་ཁུལ་དུས་བཞིར་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པའི་འཁྱགས་དར་དང་ཁ་བས་བཏུམས་ནས་ཡོད།
༡། ནམ་ཟླ་དང་གནམ་གཤིས་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་དམ།

༢༽ ནམ་ཟླར་འགྱུར་ལྡོག་གཏོང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་གང་དག་ཡིན་ནམ།
༣༽ སྤྱིར་ནམ་ཟླ་ལ་དབྱེ་བ་གཙོ་བོ་ག་ཚོད་ཕྱེས་ཡོད་དམ།

དཔེ་རིས། ༡་༡༢ འཁྱགས་རོམ་གྱིས་བཏུམས་པའི་ནམ་ཟླའི་ཁྱབ་ཁུལ།

ས་ཁམས་རིག་པ། 11

11

༤༽ ཅི་ཞིག་ལ་ཚ་ཁུལ་གྱི་ནམ་ཟླ་ཟེར།
༥༽ ཅི་ཞིག་ལ་སྐམ་ཤས་ཆེ་བའི་ནམ་ཟླ་ཟེར།
༦༽ ཅི་ཞིག་ལ་ཚ་བ་འབྲིང་ཙམ་གྱི་ནམ་ཟླ་ཟེར།
༧༽ ཅི་ཞིག་ལ་ཚ་བ་ཆུང་བའི་ནམ་ཟླ་ཟེར།
༨༽ ཅི་ཞིག་ལ་གླིང་སྣེའི་ནམ་ཟླ་ཟེར།

༡༽ ནམ་ཟླའི་གནས་ཚུལ་སྟོན་པའི་ས་ཁྲར་བལྟས་ཏེ་ནམ་ཟླ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་གང་ལ་འཁེལ་གྱི་འདུག་ཚོལ་ཅིག
༣༽ བོད་ནི་ནམ་ཟླ་རིགས་གང་གི་ཁྱབ་ཁུལ་དུ་གཏོགས་འདུག་ས་ཁྲ་ལས་འཚོལ་ཞིབ་བྱོས།
༤༽ ནམ་ཟླ་དང་ནམ་ཟླའི་འགྱུར་བ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་འཚོ་དང་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡོད་སྐོར་ལ་སློབ་ཕྲུག་ནང་ཁུལ་གྲོས་བསྡུར་དང་ཐོ་འགོད་ཀྱིས་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐབས་བྱོས།

སྦྱོང་ཚན།

ལན་གནད་བསྡུས་རེ་བྲིས།

བྱེད་སྒོ།